

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Egy évre	10	— fill.	Egy évre
Fél évre	5	50	Fél évre
Negyed évre	2	—	Negyed évre
Egy óra	—	—	Egy óra
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Nincs ok a félelemre!

Debreczen, június 29.

Hogy rászabadultak most a függetlenségi pártra?! Addig míg körömszakadtik kitarított nemes küzdelmében, erőszakossággal, országrontással vádolták, most pedig, hogy megmentette az országot az ujoncz létszámemeléstől s ennek ellenében feladta az obstrukciót, nosza rászabadultak, akik a gesztenyét kikaparni szeretnék és vádolják pipogyasággal, oportunitizmussal.

Pedig a függetlenségi pártnak csakugyan nem jutott más, mint a munka, a fáradozás, a lelkesedés és csak ennek köszönhető, hogy a veszedelem elmúlt, legalább egyelőre és a katonai javaslatokat visszavonták, a mi Bécsnek, a katonai köröknek és a kamarilla-rendszernek legteljesebb kapitulációját jelenti.

Am a kapituláció után nem mult el minden gyanuja a magyar közvéleménynek. Van egy része a publikumnak, amely azt hiszi, hogy a bán engedményei csak mézesmadzagot jelentenek. — A katonai körök Bécsnél egyetemben egy kénytelen-kelletten kapitulációt nem tudnak eltejejtani, még kevésbé megbocsátani.

Az ujjkori Igriczekről.

A hajdankorba várról-varra jártak, úgy mulattatták az vár urnőket. A magyarok harci dicsőségét, dalba szöve-fonva, valamely huros szerszámmal kísérték a verses nótázásokat.

Sem a nevek sem a verseik nem maradtak ránk. E' mutatja, hogy jobb sorsba se vergődtek!

Nem úgy van ma — mint volt régen! Ma: megterem a magyar legény lelkébe a dall — ki ül az ajkára s onnan kél körutra, jó Magyarországon.

Nem is tud úgy dalolni, sem úgy hegedülni, de mulatni sem ám, más nátió mint a magyar.

A mi részünkre terem így a nóta! Nem is érzi, nem is érti, nem is járja úgy mint a magyar.

A mi dalunk ez!

Az idegen nyelvü — hangszerelésü dalok — (még ha világhírü művész adja is elő) nem vág oly mélyen a lelkünkbe. Sirni, vagy szeretni, nem tanít.

Isten a bizonyágom, „a nemzet csaló-gánya“ avagy egy jóképü legény hangjával több idegent hódított be közzénk, s több rokonszenvet kelt ma is, mint bármi állami intézkedés.

Igy hát azt hiszik, vagy jobban mondva attól félnek, hogy a bán megszavaztatja majd a függőben levő javaslatokat: az indemnitást, a költségvetést, a civilizista emelést, talán a kiegyezést is, azután megtartják az ujonczozást és csak akkor jön majd a haddelhadd. Ha minden rendben lesz, a törvényküvi állapot megszűnik, lesz törvényes költségvetés, akkor a Házat feltogják oszlatni és következnek olyan választások, amelyeken az ellenzék kiirtása lesz a jelszó.

Ismételjük, ez a félelem maradt meg a közönség egy nagy részében. Igaz, hogy a bán kijelentette, hogy erőszakos eszközökhöz nem nyul. Az is igaz, a függetlenségi párt nem költötte meg magát semmiféle irányban. Ámde azt tartjuk, hogy a mit a bán meg nem tehet, miután adott szava köti, azt majd, ha a rendes állapotok az országba visszatérnek, megteheti más. A bán majd, ha a „cselekvésre az idő elkövetkezik“, visszalép és megteszi más, amit Bécs és a kamarilla kívánnak. S meglakoltatják Magyarországot azért, a miért lealázta Bécsset.

Am akkor is résen leszünk s résen lesz a függ. párt. Ma már Magyarországgal nem lehet úgy bánni, mint azelőtt. Ma már a szellem szabad eb-

Nagy szó! de megkísértem példákkal igazolni.

Biharország urai, a megyei urak Nagyváradon az „Apollóban“ mulattak. A másnapi tisztújító gyűlés előtti este zajos volt az étterem, pengett a czimbalom, sirt a hegedü. Dali jókedvvel hallgatta Szunyogh Albert. A nóta hatása meglátszott jó magyar barnapiros arcán. Beleszól egy ifju csengő, kellemes hang. Nagy csend lett erre. A fekete nép utánna játszott — kísérve az ifju dalát.

Szunyogh Albert a fiatalok asztalához húzta a székét, úgy hallgatta. Egyszer csak átöleli Szunyogh a dalos ifju embert s az ölébe ülteti.

— Mi akarsz a vármegyénél holnap lenni? — kérdi arcát simogatva az ifju embernek.

— Szolgabíróságra pályázok — válaszol az ifju.

— Csaak? — mondotta gondolkozó hangsúlyozással Szunyogh Albert. Eszem azt a dalos szádat, megteszünk mi viczispánnak is, ha akard?!

Az Apollóban reggelig tartott a muri, onnan mentek egyenest a megye termébe. És me' is választották szolgabírónak — szerencsésen.

ben az országban. Nagy erők szabadultak fel, amelyeket ma már elnyomni és megfojtani nem lehet. Ha pedig erre mégis kísérlet történnék, akkor egyszerre, mintegy varázsütésre, feltámadna Magyarországon a forradalmi szellem, amelytől azoknak, a kik felébresztik, több okuk van félni és rettegni, mint bárki másnak. A legutóbbi forradalmak Európában megmutatták az uralkodóknak és a kormányoknak, hogy azt felidézni a dinasztiaiknak nagyobb veszedelme, mint a népeknek. Ma már minden ember katona, ért a fegyverforgatáshoz és tudja, miért harczol, ha harczra kerül a sor. Így áll a dolog ma és így fog állani a jövőben is. S bizonyára tudni fogja majd a most következő kormány és az a kormány, amely ezután következik. A félelemre tehát egyelőre ok nincs.

Báró Wesselényi Miklós és a pozsonyi országgyűlési ifjuság (1832—1836).

Irta: **Dr. Kardos Samu.**

Magyarország évezredes történelmét két hatalmas eszme uralja: egyik a monarchikus intézmény iránti előszé etet; a másik a nemzeti jogok és szabadsághoz való tör-

Ez volt az egyik.

A másikat kicsi gyermek korától ösmerem, de a hire csak a napokba jutott el hozzám. (Nem élek már a világba csak éppen hogy fenn járok még.)

A kiről most szót teszek dalköltő és hegedü művész. mellé még Gentry ivadék, a javából!

Azt rég tudták rólla hogy gyönyörűen játszik hegedün, de a hangjával csak most kapott hirre.

Ugy énekél mint a Bülbül madár!

Kivált mikor ezt dalolja: száz icebor száz szálgyertya!

Még a vérbeli főherczegek is ösmerik és megszerették.

A francia trón vármányosa is mulatott vele.

Ottó főherczeg ur, pláne üzent neki, hogy látni akarja.

A magyar miniszterelnök éppen a főherczegnél volt amikor bejelentették a főhadnagy urat.

A főherczeg szónéklül hagyta el Széll Kálmánt és pár lépést elébe ment az ifjunak.

A kegyelmes ur gondolkozhatott azon, kogy ki is lehet az a fiatal tiszt? Ögy érte a véleli társalgást ily módon szakította meg.

hetetlen ragaszkodás. — Kevés népe van Európának, mely a monarchikus elvért annyit áldozott — és talán egy sincs — mely a nemzeti jogok- és ön szabadságáért annyit szenvedett, annyit vérezett volna, mint a magyar. Bizonyos fátum uralkodik azonban a nemzetben — Királyai közül a legjobbak és legnemesebbek mint Szent István, Nagy Lajos és Hollós Mátyás — a fiú utódok nélkül hunynak el; fiai közül a legjobbak és legnemesebbek vagy hóhér kezében — vagy börtönében vagy számkivetésben végzik be a hazának szentelt életüket. — Zrínyi — Frangepán és Nádasdy kezdik meg a Habsburg ház uralma alatt, a nemzet jogaiért küzdők és mátyr halált szenvedők sorát. — És csak az önkéntes számkivetés védi meg hasonló sorstól — Thökölyt, Rákóczit és Bercesényit.

Wesselényi Miklósról Széchényi István már 1832-ben azt jegyzi fel naplójában, hogy Wesselényit vakmerősége — verpadra, vagy börtönre juttatja. És ezt Széchényi nyíltan is megmondja Wesselényinek — de ez Wesselényit — kinek jeiszava „nunquam retro“ volt — csak buzdította — hogy tovább haladjon a megkezdett uton — . i. a a nemzeti jogok kivívásának útján — melyet egyedül tartott célravezetőnek. Wesselényi mégis a helyzet ura volt — mert a közvélemény — mellette nyilatkozott.

Az 1832-36-iki nagy reform országgyűlésen a nemzet legjobb és legnemesebb fiai adtak egymásnak találkozót. Soha annyi fényes elme, annyi ragyogó ekesszólás — soha annyi igaz hazafi és áldozatra kész férfi országgyűlésen egyszerre együtt nem volt, mint ezen. Nagy idők előtt állott a nemzet nagy férfiakra volt szüksége.

Ez a kor megszülte a maga fiait. A Karok és Rendek tábláján ott volt felsőbükki Nagy Pál, id. Pázmándy Dénes, Ragályi Tamás, Kéri Balog János, Trencsényi Borsitzky Tamás, Kölcsey Ferencz és akit első helyen kellett volna említenem: Deák Ferencz. — A főrendek tábláján: A két Dezsefffi, Károlyi György, Eszterházy Mihály, Széchényi István és Wesselényi Miklós.

Es Wesselényi Miklós — a már első beszédevel, melyet a főrendek 1833. január 22-iki ülésében, abban a kérdésben tartott: vajjon a kir. Propositio avagy a nemzeti sérelmek tárgyalassanak-e előbb? — meg-

hódította a nemzet közérzetét, megkülönböztetve az országgyűlési ifjuság szívét és lelkét, mely e naptól kezdve szeretetével, hódolatával elhalmozta Wesselényit.

Az isteni gondviselés — nem pedig a véletlen — nekem adta azt a boldogságot, hogy kutatásaim közepette megtaláljam azt, miről a nemzet azt hitte, hogy örökre elvesztett. Az országgyűlési ifjuság — Pergamentre írott eredeti hódoló felirata az orsz. ifjuságnak az én gyűjteményemben van. Ime itt közlöm, hogy gyönyörködjünk a dicső multon és erőt merítsünk a nehéz jövőre.

Báró Wesselényi Miklósnak tiszteletét s hódolatát küldi az alólírt országgyűlési ifjuság.

Ha nem mondanók is, fogná tudni a Báró, hogy ki miképen él hazájáért, úgy él a haza Ő érette. De a Báró tudja azt is, hogy áldozatos munkáit nyomról-nyomra hiven kíséri a nemzet sympathiája, hogy lélekerejében találja a haza ön-fölvidulásának egyik zálogát; és ime mi azt még is elmondtuk, és szólunk, mert lehetetlen hallgatnunk, s annak a mit érezünk, kimondása, lelkünk elnyomhatatlan szükségévé vált. A Báró pályája hosszabb és nehezebb eddig is, semhogy az bennünk csak rövid fellobbanást gerjesztene: tüzet öntött az belénk, mely szellemi fejlődő életen és szükségén nyugszik, s azzal akarjuk és fogjuk tiszteletünk nagyságát kifejezni, hogy e szent tüzet kebelünkben tisztán megőrizzük. Kinek lelke mozgatta, s ölelte össze egy pontba elő láng gyanánt a követ-kar tömegét országgyűlésünk elején? ki rengette meg egyik táblát még nem hallott, s azon táblától lélekborzongva hallott igazságokkal? Visszaemlékezünk mi mindenekre, a mit tudunk, láttunk, hallottunk, kebelünkben eltávozását összekötjük a szép Erdélynek kivitt országgyűlésével, s áldja szívünk az Istent, hogy miután testvér két hazát teremtett, teremtett férfit is ki osztatlanul s pihenés nélkül mind kettőt szeresse. Mi hisszük, az ég mind addig ereszti apostolait, miglen földét egy, vagy sok oldalról sötétség fűdi, — s a Bárót mint illy kijegyzettet üdvözeljük s kérjük, a kísértetek óráiban emlékezzék az új nemzedékre, s hidje hogy ez, mestereinek szellemét iparkodik önmagába áthozni.

Végre, tudván, hogy a Báró matkagyűrűjével a testvér két hazát jegyzette el, mi mint gyermekei épen ezen testvér két hazának, — Báróhoz mint haza-anyánk matkájához járulánk, s kezébe tesszük eskünket Haza Törvény s Szabadság mellett. Költ Pozsonyban, Junius 15-dikén, 1834.

Szemere Bertalan sk. Borsodbul. Bonis Barnabás sk. Szabolcsból, Vukovics Sabbás sk. Temesből, Gentsy Lajos sk. Zabolchi. Dániel Antal sk. Csanádi. Jászay Imre sk. Szabolcsi. Fay Mátyás sk. Gömör. Czibur Lajos sk. Gömör. Balla András sk. Pestből. Nagy Farkas sk. Szállás. Ifj. Szathmári Király Pál sk. Borsodból. Noszlópi Noszlópy Antal sk. Somogy. Farkas János sk. Pestből. Fabricius Károly sk. Sopronból. Komlósy Imre sk. Debreczenből. Tolnai Károly sk. Zalából. Ihász János sk. Veszprémből. Vladár Bertalan sk. Koszorosy György sk. Somogyból. Pinkovits Ágoston sk. Bács-Bodrogból. Zmeskál Ferdinánd sk. Árvából. Kovács Lajos sk. Szathmárból. Maklary Ferencz sk. Gömörből. Végh György sk. Biharból. Csaplovics Sámuel sk. Gömörből. Gombos Kálmán sk. Saárosból. Szőke Károly sk. Aradból. Lovasy László sk. Biharból. Dobák Antal sk. Lyptóbból. Babics István hevesi követség irnok. Elementics Ferencz sk. Pestből. Hegyi Ferencz sk. Aradból. Csapó György sk. Biharból. Palóczy Tamás sk. Borsodból. Mezőssy László sk. Szabolcsból. Okolicsányi Lajos sk. Borsodból. Göry István sk. Somogy-

ból. Márton Antal sk. Veszprémből. Décsey László sk. Szathmárból. Fay Agostony sk. Gömör. Kiss Péter sk. Békés. Okolicsányi Lutzian sk. Honth. Dravetzky Sándor sk. Bihar. Zsolnay Dávid sk. Tolna. Rédl Alajos sk. Komáromból. Daniel id. Antal sk. Csanádi. Podhorszky Napoleon sk. Fejérből. Náray Károly sk. Veszprémből. Rudnay Eduard sk. Nyitra. Marsovszky György sk. Krassó. Csizmadia Pál sk. Veszprémből. Ertsey László sk. Biharból. Kisfaludy Elek sk. Györmegyéből. Jóna Zsigmond sk. Vasból. Pongrácz Bonaventura sk. Barsból. Jobbaházy Döry Lajos sk. Sopronból. Kritsfalasy Lajos sk. Szathmárból. Lukács Ignác sk. Pestből. Fodor Ferencz mk. Borsodból. Udránszky mk. Abaujból. Bernat Simon sk. Ungból. Várady Sándor sk. Biharból. Dobozy Ferencz sk. Szontágh Dániel sk. Árvából. Párniczky Miska sk. Árvából. Kun Miklóssk. Borsodból. Fogarassy István sk. Szathmárból. Ferenczy Moyz sk. Szabolcsból. Kern Antal sk. Komáromból. Mészöly Imre sk. Fehérből. Chernel Lajos sk. Sopronból. Nagy Lajos sk. Pestből. Szoboszlay Károly sk. Szabolcsból. Pásztohay Zsigmond sk. Nagy-Kunságból. Fiáth János sk. Veszprémből. Balogh Antal sk. Pestből. Halász Gusztáv sk. Pestből. Nyeviczkey Kristóf sk. Zemplémből. Komlóssy Ferdinánd sk. Bereghből. Geöntzy Ödön sk. Szatmárfi. Kolósy János sk. Zemplémből. Deszenszky Ferencz sk. Temesből. Orosz Elek sk. Ungból. Bereghszázi Nagy Antal sk. Biharból. Dienes Ferencz sk. Ugocsahól. Szalay Pál mk. Borsodból. Stepan István mk. Zemplémből. Simon István sk. Békésből. Kaszonyi Dániel sk. Tornából. Dolinay Károly sk. Bereghből. Lengyel József sk. Biharból. Fekete Gusztáv sk. Saarosból. Vladar Tamás sk. Zemplémből. Fézly Ferencz sk. Biharból. Schmidt Eduard sk. Gömörből. Zathureczky Ferdinand sk. Thurozból. Kovács Bencze sk. Szathmárból. Kubinyi Károly sk. Szabolcsból. Ifjabb Asztalos Pál sk. Maramarosból. Regéty István mk. Borsodból.

Báró Wesselényi Miklós a birtokomban levő eredeti borítékra sajátkezűleg ezt a feljegyzést tette. „Magyar országgyűlési ifjuság emlékevele, vettem Sept. 9-én 1834.“ — Wesselényi Miklós az ifjuság hódoló feliratára választ Kolozsvárról 1834. sept. 18-án küldötte Pozsonyba. A válasz — mely nagy ivrét mártott papíron — van megírva egész terjedelmében a Wesselényi kézírása — és mely válasz egyaránt méltó Wesselényihez és az orsz. gyűlési ifjusághoz így hanzik:

Hazaérti küzdésért külső jutalmat nyerni miritka Hazánkban. Hazánkban hol üldözés s az ennél is keserűbb félre értés volt eddig többnyire bére a magát feláldozó honfinak. Édes ily jutalom azért is, mivel mint szép érzet s szabad szellem szüleménye szép jövődöt sugározta a jelen homályiért borongó szemébe annak kit csak hazája boldogsága boldogíthat. — Azon mennyei ösztön mely nemes érzést a jónak, nagynak és szépnak áldozni készíti dagasztja hála nemzetünk Védangyalának — kebleteket; de fájdalom, hogy nem kaphattatok hazánkban arra valóban méltót, olyat kinek nevét a külföld magasztalja s nagy tettek adják át késő századoknak; — és így ezen nagyemberek szükiben nekem ki semmit sem tettem s tehettem az örökévalóságért — jutott áldozástok szép jutalma. — Ezt s ennyit nem érdemlően szegyenitve tüntetti szemem elibe éparányiságomat, de mint szivesség bizonyosága jót tévőszívemnek, s érzem a küzdőnek boldogságát kinek szerető kezek törlik a verejtékét. — Nincs Magyar Szivnél a jó és szép iránt fogékonyabb, nincs kebel annál később felhevülni minden Nagynak érzésére, — de nem fellobbani, hanem tar-

Egy fő uri mulatságra (mert jelezve lett hogy a legmagasabb háztól is jelennek ott meg) Fehérváry oda Grómont küldte el. A főhadnagy urat figyelmeztetni, hogy valami nótával elne rontsa a dolgát,

Ne félts engem, mondotta a főhadnagy ur mosolyogva — nem most vagyok először főuri körbe!

Még a tábornokokat is részére hódította, jól ösmerik a magyar főurak is.

Ezek közzül egy fiatal mágnás — nem akart addig jegyet váltani, míg a főhadnagy jelen nem lehet!

Ilyen kedvelt lett ez a mi nótafánk. Mert hát ő is Bihari gyerek, mint az, a kiről először írtam.

Vajjon ha Cibil marad ez a mi nótás pacsirtánk — és dalolná e hazánk annyát? . . . kapna-e kedvet magyarul tanulni az ő dalai kedvéért — mint így? sok idegen nyelvű főur.

Köszönet illeti részünkről a főhadnagy urat — hogy nyelvünket, dalainkat — fő uri köreink egy részével megkedveltette — s ezek révén a legmagassabbak is megszerették.

Reméliem, ha leírásból ráösmerné valaki — nem ártok véle a Carrierjének.

Morvay Károly.

tozom táplálni a szent tüzet, s buzgó érzéssel élni át egy élet zsidbasztó viszonyosságait, ez kevésmértékbe jutott a Magyarok osztály részébe. A haza nagy nevére melyre Ti szent fogadást tevőket kerlek tartásotok meg lelkeitekben mostani érzéstököt, akkor is, midőn, az égi tüzet, heves vér többé nem táplálja, akkor is midőn most még nem ösmert kísérteti a szikkadt őrségnek fogják lépéseiket olálva kísérni, s akkor is midőn fénytelen küzdelemben kell az élet virágainak hervadni, gyümölcseinél elhullani! Kolosvárt, Sept. 18-án 834.

Az obstrukció vezérei és közkatonái.

Ezzel a czímmel az „E-s” hosszabb közleményben számol be és az elismerés koszoruját nyújtja a függetlenségi párt azon érdemes tagjainak, kik az obstrukció alatt hónapokon át szinte emberfölötti munkát végeztek. Ezek között szerepel városunk két érdemes és általános becsülésnek örvendő képviselője dr. Thaly Kálmán, és dr. Bakonyi Samu, továbbá vármegyénk képviselője közül a böszörményiek és nánásiak szeretet követő dr. Benedek János és Rákosi Viktor.

Fentemlítésekről olvassuk a következőket:

Thaly Kálmán

aki a történetíró szemével nézi a világot, és amellet telivér kurucz, aki hej dehogyis ismer kíméletet az ellenféllel szemben. Az obstrukció alatt a leghosszabb beszédek egyikét ő mondotta el. Amde Thaly Kálmán meg tudta czáfolni a régi közmondást, hogy „sok beszédnek sok az alja.” Mert ha hosszasan beszélt is, de mindvégig volt mondani valója és tán a legjellemzőbb, hogy beszéde után egyszer Felérváry az immár jól megérdemelt nyugalomba vonult honvédelmi miniszter, azt mondta:

— Bizony isten nagyon szívesen hallgatom Thalyt!

Pedig Thaly éppen a honvédelmi minisztert dorongolta legjobban.

Kiváló szónoknak bizonyult

Bakonyi Samu

is, aki gazdag, súlyos érveléssel tudott föl lépni a katonai javaslatok ellen és mondott olyan beszédeket, melyekkel elragadta a hallgatóit.

Intranszignens harci képességű volt mindvégig

Benedek János,

aki ugyancsak egyike a legtemperamentumosabb függetlenségi képviselőknél.

Hogy még egy író említsünk, rátérünk

Rákosi Viktorra

a mindig jókedvű Rákosi Viktorra, a ki ragyogó ötletekkel fűszerezvén a vitát, nem egyszer idézett elő harsogó derültséget.

Felhívás

Siketnéma gyermekek szülői s gyámjaihoz és azon debreczeni lakosokhoz, kik a siketnéma gyermekek ellátására vállalkozni kívánnak.

A siketnéma iskola első osztálya városunkban még ez évben megnyílik s ugyan-

azért felhívjuk a siketnéma gyermekek szülőit és gyámjait, valamint azon debreczeni lakosokat, kik a siketnéma gyermekek ellátására vállalkozni kívánnak, hogy f. évi júli 10-ik napján d. u. 5 óráig Oláh Károly városi tanácsnoknál a városházán levő hivatalos helyiségében naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig jelentkezzenek. A siketnéma felvétele tárgyában szerkesztendő s „a siketnémaokat gyámoló egyesület igazgató-tanácsához” czimzendő kérvényhez következő okmányok csatolandók (kérvény és mellékletek bélyegmentesek) u. m.:

1. Született anyakönyvi kivonat. 2. A gyermek siketnémaságát igazoló hatósági orvosi bizonyítvány. 3. Himlőoltási bizonyítvány 4. Hatósági kimutatás a családi és birtok állapotról (hány családtag van és a családnak milyen értékű birtoka, mennyi keresete és mily jövedelme van). Esetleg 5. Szegénységi (tehát nem „vagyontalansági”) Községi bizonyítvány, azok részén, kik ingyenesen akarnak felvétetni.

Az egyesület jelen anyagi viszonyaira tekintettel, midőn még sem Debreczen város, sem Hajdu vármegye a várt nagyobb alapítványt meg nem tettek, sőt sem törvényhatóságok, sem városok, községek, testületek vagy egyesek alapítványt nem tettek. előnyben részesülnek azok, kik a gyermekekért a 200 koronában megállapított nevelési és ellátási díjat akár maguk, akár törvényhatóság, város, község, erkölcsi testület vagy magánosok részéről biztosítani tudják ezen kívül a gyermekek ruházatáról gondoskodni képesek s debreczeni vagy Hajdumegyeyi illetőségűek.

Az iskolába 7—15 éves fiú és leány gyermekek vétetnek fel, kik tervszerint 8 évig iskoláztatnak és nem csak hangos szóval beszélésre megtanítatnak, hanem a nélkülözhetlen írás, olvasás, számolás és közismereti tárgyakon kívül úgy oktatnak, hogy kenyerüket önállóan képesek legyenek tisztességesen megkeresni. Bizonyítványok beszerzésére időhaladék is adatik.

Akik a siketnémaok ellátására vállalkozni kívánnak, háromféle ajánlatot tehetnek u. m.:

1. Internátusi elhelyezésre nézve, a midőn a 12—16 siketnéma nemcsak együtt lakik s együtt kosztol, hanem — czipő és ruha kivételével — helyiségeik is takarítva és ők kiszolgálva lesznek. (Ez esetben az élelmező részére lakas, szükséges mellék-helyiségekkel, valamint tüzelőfa és világítás is ingyenesen jár, valamint a siket némaok lakását, éttermét és mosatását is az egyesület biztosítja mindennemű felszereléssel együtt.)

2. Externátusi elhelyezés, amidőn a siketnéma, vagy siketnémaok egy családnál mindennemű teljes ellátásra (ruházaton kívül) lesznek befogadva (Ez esetben a befogadandók száma meghatározandó.)

3. Amidőn az illető (kenyérrel együtt) csak az élelmezésre s annak a megjelölendő helyre szállítására minden egyéb kötelezettség nélkül vállalkoznak.

Az ajánlatok szintén Oláh Károly városi tanácsnok urnál s a megjelölt helyen és időben zárt borítékban, bélyegmentesen és lepecsételve adandók be.

Étrend: a debreczeni országos tanitói árvaház étrendje, mely az orsz. tanitói árvaház igazgatóságánál megtekinthető.

Az ajánlatban nemcsak számmal, de betűvel is kiteendő, hogy egy siketnéma ellátása fejében havonta mily összeg kívántatik s hogy az illető ezen pályázati feltételeket ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek tartja.

Utó vagy távirati ajánlatok el nem fogadtatnak, költségek meg nem térítetnek s

az igazgatótanács az ajánlatok közt szabadon választ.

Megjegyeztetik, hogy az első évben 12—16 siketnéma lesz felvéve és élelmezve, a következő években ugyanannyi és 8 év után az összes élelmezési létszám 96 leendő.

NAPI HIREK.

Lapunk

holnapi, keddi számában a jelenlegi politikai helyzetet megvilágító vezető cikkekre felhívjuk olvasóink és a nagyközönség figyelmét.

A 16 millió kölcsön és a tanács.

A városi tanács, mint azt már jeleztük, csütörtökön tartott ülésén tárgyalta azt a város jövő fejlődésére nézve oly nagyfontosságú és üdvös javaslatot, melyet a város pénzügyeinek rendezése és a feltétlenül ki-elégítésre váró szükségletekre vonatkozólag Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző és Ronsik Lajos főszámvevő előterjesztett.

A tanács az általunk már részletesen ösmertetett javaslatra hosszas eszmecsere után következő határozatot hozta:

A városi tanács — hivatkozva a közgyűlésnek 101/5444 6000—1902. bkgy. számú határozatára — a jelentést tudomásul veszi, azt a maga részéről is, alábbi pótlásokkal és módosításokkal elfogadja.

A szükségletek közé a tanács felveszi és besorozza:

1. A gazdasági ismétlő és tanügyi iskolák a t, mivei ezek is teljes joggal említhetők azon szükségletek közül, amelynek létesítéséről a közel jövőben gondoskodni kell. Ezen célra indítványba hoz a tanács 100,000 koronát.

2. A városháza építésére a jelentésben számításba vett 300,000 koronát felemelni javasolja 360,000 koronára, mert szakközege véleménye szerint is a városház kiépítése, a nagy terem kiállítás, az új helyiségek bebutorozása ezen összegnek felvételét kívánják 60,000 kor.

3. A bábaképezde és női klinika állandó elhelyezésére a közgyűlés kötelezettséget vállalt. Erre mutat azon rendelkezés, hogy költségvetésileg, az utóbbi években bizonyos összeg vétetett fel ezen célra, úgy hogy ma, az 1902-ik évi zárszámadás szerint 39,399 kor. van takarékpénztárba gyümölcsözőleg elhelyezve. Miután ezen intézmény eddigi fentállása óta is mindig nagyobb és nagyobb méretekben fejtette ki áldásos, jótékony működését (a folyó évben is már több mint 500 szegény asszonynak adott ingyen gyógykezelést, ápolást ellátást) s mert elengedhetlen kötelezettségnek tartja a tanács, hogy ezen ujonnan, a szó szoros értelmében emberbaráti intézmény a város részéről megfelelő megérdemelt segélyben részesíttessék: a bábaképző és női klinika kiépítésére javaslatba hoz 150,000 kor.

4. A közvágóhidnál a növekedő forgalom teszi szükségessé, hogy a sertésvágó helyesig bővítettessék és megnagyobbítottassék. Maguk a vágatók nem egy ízben tettek az iránt panaszt, hogy a téli időszakban különösen, — sertésvágó helyiségében egyáltalán nem térhetnek. Erre a célra felvesz 100,000 kor.

Összesen tehát 410,000 koronával javasolta a szükséglet összegét emelni.

A városi Tanács hozzájárul azon indítványhoz, hogy felhasználva a pénztár

kedvező hangulatát, a meglévő kölcsönre convertálása kíséreltetvén meg s magáévá teszi azon számítás, a mely javasolja az alapoktól kölcsön vett összegek visszatérítését. — Tekintetbe véve tehát a fentebbi pótlások, — a szükségletek fősszege 6.411,445 korona lenne. A convertálandó összegeknél a Tanács azon módosítást teszi, hogy a világitási vállalat folyó számla tartozása nem 296,097 kor. 30 fillér hanem 220,000 korona.

E szerint tehát:

1. szükségletek összege 6.411,545 kor. 50 fillér.
2. Osztrák magyar bank kölcsöne 8,861,249 kor. 36 fillér.
3. Méntelep építésére felvett kölcsön 121,705 kor. 30 fillér.
4. Világitási vállalat tartozása 220,000 korona.
5. Alapok kölcsöne 968,330 korona 70 fillér.

Együtt: 16.582,730 kor. 86 fillér.
Árfolyam különbözetre 267,269 kor. 14 fillér.

Összesen: 16.850.000 korona

A tanács javaslata szerint megállapítandó ezen kölcsön-összegnek évi annuitása 4.70%-al számítva 791,950 korona, amelyre fedezetül szolgál:

1. a XV-ik cím (jelentés szerint) 535,704 kor. 14 fillér.
2. tüzbiztosítási díjak (jelentés szerint) 17,625 korona 21 fillér.
3. vízvezetési díjak (jelentés szerint) 54,000 korona.
4. pallagi vasutból (jelentés szerint) 6110 korona.
5. erdei vasutból (jelentés szerint) 10,810 koroná.
6. a 32.000 kor. f. hitel kamata (jelentés szerint) 12,800 kor.
7. kövezeire kövezet-vámból (jelentés szerint) 11,750 korona.
8. alamizna váltásból (jelentés szerint) 1880 koropa.
9. Világitási vállalat a jelentéstől eltérőleg, mivel a kölcsöntőke 220,000 korona 10,340 kor.
10. Az önkéntes iskolára felvett 43000 korona után a jelentéstől eltérőleg 5% 2150 kor.
11. Katonai csapatkórház bére (jelentés szerint) 1120 kor.
12. Temetők rendezésére sorolt 220.000 korona 4.70%, amely jövedelem a sírhelyek eladásából várható 10,340 kor.
13. A vágóhid kibővítésére és jéggyárra felvett 145,000 kor. 4.70% mint jövedelem, az üzem és forgalom emelkedéséből bizton várható 6815 kor.

14. A női klinika állandó elhelyezése folytan felszabadult az ideiglenes elhelyezésre szolgáló épület, melynek évi jövedelme 3000 korona. Ezenkívül állami évi segély 4000 korona. 7000 kor.

Összesen 6.888,444 kor. 35 fillér.

A felveendő kölcsön évi törlesztés részlete 791,950 korona és a költségvetés szerint rendelkezésére álló 688,444 korona 35 fillér között a különbség 103,505 korona 65 fillér. Ennek fedezetét megtalálni véli a tanács a város vállalatának, üzleteinek jövedelmezőbbé tételével általánosan az így előálló nagyobb bevételben, valamint azáltal, hogy az alapoknak visszakerített tőkeösszegek jövedelmezőbbben felhasználhatók lesznek, a mely jövedelem nagyobbodás, — mint például a községiadó helyét pótló alapnak — a házipénztár javára esik. De ezek mellett azon reménynek is adhat kifejezést a Tanács, hogy a szóbanlevő nagy kölcsön a számítottnál kedvezőbb felvételek mellett is megszervezhető lesz.

A tanács a jelentést ezen határozatá-

val együtt — hivatkozva a 101/1902. bkgy. számú közgyűlési határozat ide vonatkozó rendelkezésére, együttes tárgyalás és véleményezés végett kiadja a jog- és pénzügyi és gazdasági bizottságoknak. Felkéri polgármester urat, hogy ezen bizottságokat együttes ülésben összehívni sziveskedjék. — Elrendeli, hogy ugy a jelentés, mint jelen határozat, 300—300 példányban kinyomatassék s a bizottsági tagok között szétfordassék.

Miről Kovács József polgármester ur, a megnevezett bizottságok elnökei, — a jelentés kiadásáról — jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1903. június hó 25-én tartott ülésében.

Vecsey Imre

előadó.

Kovács József

polgármester.

Az erdőkezelés megvizsgálása.

A város közgyűlése az erdőterületek művelésének, különösen pedig az erdőségek felújításának megsejtelésére és felülvizsgálására tudvalevőleg bizottságot küldött ki. E bizottság e hó 26-án kezdte meg működését s azt tegnap, e hó 28-án végezte el. A bizottság tagjai, névszerint Kovács József polgármester, Király Gyula gazdasági tanácsos, Rickl Antal, Öri Mihály, Szentesi János, Zöld Mihály, Polgári Balint, Horváth István, Török Gábor városi erdőmester, és a város özszes erdészei három napig időztek a helysinén küldetésök teljesítésében. E hó 26. a bizottság a nagy-cserei, savós-kuti és guti, 27. a guti és 28. a halápi, bánki, fancieskai és pátri erdőségek felújításait szemlélte meg és vizsgálta felül, mindent teljesen megelégedve a látottakkal és a telepítések eredményével. A bizottság különben működése és tapasztalatai eredményéről jegyzőkönyvet vett fel, mit jelentésével együtt legközelebb már be is terjeszt a város tanácsának s illetve a közgyűlésnek.

Esküvő.

Berger Andor ügyvéd, tart. huszárhadnagy, a debreczeni ügyvédi kar és a társadalom kedvelt, rokonszenves tagja július hó 5-én d. u. tartja egybekelési ünnepélyét a szegedi izr. templomban Krausz Mór szegedi földbirtokos kedves és szép leányával Ilonával.

A Papp László elleni vizsgálathoz.

A város szeszkereskedésének és a város czéggjegyzőjének, Papp Lászlónak ügyében, mint ösmeretes, a vizsgálat befejezéséhez közeledik. Mi és a város nagyközönsége, mely nagyon is jól ösmeri Papp László ur sok ügyes bajos dolgát és arról is megmeg van győződve, hogy nevezett Papp László a multban mennyi kárt okozott a városnak ugy erkölcsileg, mint anyagilag tisztán önös czélből, meglenne már nyugtatva, ha az a két vizsgálat, mely Papp László ellen folyamatban van és olyan rég óta húzódik, be lenne már fejezve. — (A két vizsgálati ügy: Három évről illetéktelenül felvett több ezer koronára rugó jutalék, melyet Papp László sajátkezűleg irt, bár általa letagadott, de azért létező levélben is elősmer; továbbá az a vizsgálat,

melyet a durva hangu röpirat terjesztése miatt indítottak ellene.) Az utóbbi ügyben Bészler Károly tb. főjegyző vezeti a vizsgálatot, az előbbi ügyben a közgyűlés által kiküldött bizottság — még pihen mindég. A vizsgálat eredményére és a tiszta igazság felderítésére fontosnak tartjuk, hogy a vizsgálatot megbizottak az ügyről ösmeretes illetékes egyéneket is hallgassa ki. Ez fontos körülmény és ezeknek az egyéneknek meghallgatása nélkül nem is lehet a Papp László ellen emelt súlyos vádakban igazságos és a nagyközönséget megnyugtató ítéletet hozni. Épen azért felhívjuk ugy a közgyűlés által kiküldött bizottságot, ha egyszer végre mégis rászánja magát a vizsgálat megtartására, valamint Bészler Károly tb. főjegyzőt, kit a tanács a másik ügy megvizsgálásával bizott meg, hogy ezeket az illetékes egyéneket, kiket, ha óhajtnak névleg is megnevezünk és akik jól ösmerik Papp László ez ügybeni szereplését és magára ez ügyre nézve is kellő felvilágosítást tudnak adni, eskü a l a t t hallgassák ki. A vizsgálat csak is így lehet eredményes, igazságos és csak ilyen módon győződhetnek meg arról, hogy Papp László, Debreczen finánczminisztere nem olyan ártatlan kis báránka, mintahogy ő magát feltüntetni akarja és tudja.

A 16 milliós kölcsön.

A jog- és pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután 3 órakor tartja meg a városházán együttes ülését. Az ülésen a várost különösen érdeklő 16 milliós kölcsönnek ügyét tárgyalják.

Labdarugó mérkőzés.

Altalános érdeklődés közben folyt le a tegnapi labdarugó mérkőzés. Már három órákor tele voltak a tribünök, mert a lapok tévedésből ekkorra jelezték a verseny kezdetét. Az első half time-ban az Egyetértés csapata képtelen volt eredményt elérni s ezzel szemben a D. T. K. E. kitünően harczoló csapata öt gólt rugott ellenfele kapujába. A második felidőben a Egyetértés két gólt ért el a D. T. K. E. három goaljával szemben. A végeredmény tehát 8:2, a D. T. K. E. javára. A Mérkőző csapatok július első három vasárnapján, mindannyiszor délután 5 órakor, újabb machet tartanak. Mindezen mérkőzések díjtalanul nézhetők végig.

A Székely-Társaság kirándulásai.

A Székely-Társaság tegnap d. e. 11 órákor választmányi ülést tartott, Székely Ferencz alelnök vezetése mellett. A választmány hosszas tárgyalás alá vette a rendezendő székelyföldi kirándulásokat s elhatározta, hogy rövidesen nagyobb akciót indít e tanulmányutak érdekében. A nagyszabású terv előkészítésére a választmány háromtagu bizottságot küldött ki, mely még e hét folyamán kidolgozza és köztudomásra hozza a kirándulások teljes prospektusát.

Felhívás.

A „Debreczeni dalegyet” t. működő tagjait bizalommal kérem fel sziveskedjenek egy fontos ügy megbeszélése végett ma f. hó 29-én H é t f ő n este a főiskolai ének teremben 8 és fél órákor kezdődő gyakorlati

órán pontosan teljes számban megjelenni. Govrik h. titkár.

Öngyilkosság reménytelen szerelem miatt.

Szerelmes volt Kiss Róza cselédleány, de mint a szerelem krónikájában oly gyakran előfordul a leány reménytelenül szeretett. Imádottja nem viszonzta a forró szerelmet. Belátta, hogy minek is így neki élni, elhatározta tehát, hogy véget vet boldogtalan életének. Tegnap a 16 éves leány Szt.-Anna-utca 46. sz. ház alatt, a hol Gyuresányi Alajosnál lakott marólugot ivott. Beszállították a kórházba. A leány oly borzasztó égési sebeket szenvedett, hogy felgyógyulásához alig van remény.

A térzene elhalasztása.

A káziezred zenekara minden kedden este térzenét szokott tartani a nagyerdőn. — Holnaptól azonban kivételesen elmarad a térzene, mert a zenekar a Zilahról érkező honvédeket fogja zenével bekísérni. Holnap helyett szerdán este a rendes időben tart térzenét a Nagyerdőn a katonazenekar.

A borbély- és fodrász iparosok figyelmébe.

A nagyméltóságú m. kir. keresk. Min. urnak 28559—1903. számú rendelete értelmében, — mely szerint a borbély és fodrász iparnál az üzlethelyiségben csak déli 12 óráig, azontul csak magánlakásban, színházakban, vagy hasonló előadások alkalmával házhoz hiva, lesz végezhető a munka, elrendeltetik, hogy folyó évi június hó 20 dikától — kezdődőleg az összes helybeli borbély és fodrászüzletek minden vasárnap és ünnepnapon déli 12 órakor bezárattassanak. Debreczen, 1903. június 27. Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánysága.

Árvaügyi ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága 1903. évi június hó 30-án d. u. 5 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: Folyó ügyek; félelvi nagy segélyek kiutalványozása.

A Csokonai-körből.

A Csokonai-kör titkári ügyeit július 1-től augusztus végéig a Tusnádfürdőn tartózkodó Kardos Albert helyett dr. Tüdös János főtítkár fogja intézni.

Péter és Pál.

Reng az aranykalászos rónaság, amint egy lanyha nyári szellő elsuhan a látóhatár felett. Az érett, aczélos magtól duzzadó kalász libbenve, hajlongva üdvözi a gazdát, akinek szeme vidáman tekint végig az isten-áldás bőségében ragyogó széles mezőn.

Péter és Pál apostolok emlékezetének ünnepe örömnappal a magyar gazdanépre. Nehéz napok fáradozásának gyümölcsét fogadja a mindenség urától és amíg hálátelt szívvvel mond köszönetet jóságáért, az utolsó napon egy imát is rebeg, hogy a mindenek Gondozója harmatoztassa meg még egyszer a mezők kalászeit, hogy azoknak aranynyá sárgult szeme ne peregjen ki a kaszacsapások sulya alatt.

Széles Magyarország legnagyobb részében, a lankás hegyoidalokon, a délibábos rónán Péter és Pál napjával kezdődik az aratás, a legszebb, a legédesebb mezei munka. Sok ezer kaszapenge vág bele a termőföldek

aranykalászos rengetegébe, messzire hallatszik a jókedvtől áradó szívek vidám dalnaja.

Üdvözlünk te szép nap, örömhírnöke annyi igaz magyar léleknek!

... Lemondani lemondani ...

Eberhardi magányában a lemondás fölött töpreng gróf Apponyi Albert. Nehéz az elhatározás: maradjon-e meg diszes méltóságában, amelyen nem látja szívesen pártjának többsége, vagy maradjon otthon a „Tusculanumban”. Megkérdezi az akácfa lombjaitól, ameynek leveleit végigszagolja és kérdezetgi, mint régen, amikor mint epedő szerelmes az imádoit leány érzelmeit akarta megtudni, azután a mellénygombok kipróbált methodusához fordul... és töpreng, töpreng. A közvéleményt nem akarja megkérdezni, nem akarja meghallgatni. Pedig az biztosabb feleletet adna, mint az akácfa és a mellénygomb.

Nagy idők tanuja.

A mult hetekben halt meg St. Louisban Lukács Lajos 82 éves korában, szerető nőt és öt gyermeket hagyva hátra. Lukács László pénzügyminiszter nagybátyját gyászolja benne. Szintén nagybátyja volt Lukács Bélának is sőt Szilágyi Dezsőnek is. Az 1840 iki szomorú napok után fivérével és több magyar menekülttel Jowa állam Davonport helyiségében telepedtek meg, de Lukács a két Rombauerrel, kik még élnek St. Louisba költözött. Lukács Lajos a ki a nevét angolosan Lucas-nak írta részt vett egy a mexikói mint az 1862 évi polgár háboruban, sőt főnöke volt a Missouri gyalogsoknak. Tagja volt a republikánus grand aranyának és ez a hatalmas veterán egyet gondoskodott a temetéséről is. Lukács Lajos egyike volt azoknak a ki a magyar névnek Amerikában becsületet szerzett.

Kutyadolgok.

Kutyabarátok vagy kutyaellenesek táborába oszlik mostanában Debreczen városában mindenki, amióta a rendőrség abból az alkalomból kifolyólag, hogy a veszett kutyák 8 gyermeket összemartak, az ebekre elrendelt 40 napi vesztelgárt szigoruan végrehajtatja és a homokkertben a kutyákat kiirtatja. Persze a kutyakedvelők elfogultságból nagyon szigorunak tartják ezen intézkedést, hanem ezzel szemben a nagyközönség teljes elismerést zeng a rendőrségnek ezen, a közegészség követelte, szükségessé vált erélyes eljárásáért. Szájkosár nélkül az utcán talált ebek közül eddig 150-et pusztított el a rendőrség. Ez nagyon is indokolt, mert még mindig jelentkezik olyan megmart gyermek, a kit Budapestre a veszettség elleni oltó intézetbe kell felszállíttatni gyógyítás végett.

Lyra.

Egy fővárosi lapban olvassuk az alábbi verset:

Mi ketten, bájos kisaszony,
Furcsa szerelmesek vagyunk,
Mig más elég a szerelemben,
Mi — ön meg én — ah megfagyunk.

Ily módon két jégcsap szerelme
A mi szerelmünk, — semmi más.
Vajjon mikor következik be
Az üdvözítő — olvadás?

A szerző nevét kiméletből elhallgatjuk. A zöngeményt csak azért nyomattuk le, hogy a fővárosi „szinonon” fölött is elmélkedjék néha a vidéki közönség.

Jönnek a honvédek.

A Debreczenben állomásozó 3. honvéd gyezed zilahi negyedik zászlóalja kedden este hat óra negyven perczkor Debreczenbe érkezik, hogy itt az ezred gyakorlaton részt vegyen. A zilahi honvédeket katonazenével kísérik be a városba.

Az „iparvállalati és kereskedelmi részvénytársaság”

alapítói vasárnap d. e. 1/211 órakor tartották a kereskedő társulat termében első szervezkedő ülésüket, mely alkalommal az ideiglenes szervezet élére elnöké Szávay Gyula kamarai titkár, helyettes elnöké dr. Kenézy Gyulát, pénztárnokká az alapítók sorából a debreczeni ipar és kereskedelmi bankot, jegyzővé Lovász János takarékpénztári tisztviselőt választották. Az új részvénytársaság alaptőkéje 200.000 korona, melyből 150.000 kor. lesz egyelőre befizetendő. A részvényesek 100 kor. névértékűek, a vállalat a Geréby fele eczetgyár megvételevel ennek kiterjesztett s egyéb czikkok gyártására is berendezendő üzemeit veszi működése alapjául. A részvényeket az alapítóknál lehet jegyezni, a 100 koronás részvények értékéből az aláírásoknál 10% fizetendő be, a többi (75 koronáig) három részletben ez év végéig. Az aláírási felvihason alapítók gyanánt a következő nevek szerepelnek: Debreczeni ipar és keresk. bank, dr. Balkányi Ede, Berger Jenő, Boni gyártelep és mezőgazdasági r. t., dr. Bruckner Ernő, Csanak József, Debreczeni Jenő, Geréby Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab, Kaszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Geza, Bardos Géza, Lovász János. Márk Endre, dr. Magoss György, Muraközy László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Rankai Bela, Serli Gusztáv, Schvarcz Dávid, Szávay Gyula, Ullrich Jenő, Ungváry József, Vadon Sándor, Veszter István.

Czellövészet.

A Polgári lövész egyesületnél 1903. június hó 20-án díjat nyertek: legjobb szeg-lövészel Fodor József 10 koronás arany, legjobb mélylövészel Fürst Ödön 4 koronát, legtöbb körrel, Kajári Lajos 4 koronát. Junior díjat nyert Pápai János 2 koronát.

A sertésvásárok érdekében.

Arad város átiratot intézett a hatóság-hoz a földművelésügyi miniszterhez küldött azon kérelmének partolása czéljából, mely oda irányul, hogy a sertésvész fölépése esetén csakis a betegség járványos alakjánál tartásuk meg a sertésvásárok tartását. Mert a gazda- és fogyasztó közönség érdekében levő, hogy az annyira fontos sertésvásárok korlátozása minél szűkebb körre legyen szorítva. Így lényegesen javulna a helyzet s a sertésvész okozta zárlatok nem érintenék olyan érzékenyen a gazda-közönséget, ha a sertésvásárok eltiltását csakis járványos sertésvész esetében kellene a hatóságoknak elrendelniök. Arad városa az 1898. évi miniszteri rendeletnek olyan módosítását kéri, hogy sertésvészszel fertőzött községekben sertésvásárok tartása csakis járványos sertésvész esetén lenne feltétlenül tilos. Az átiratot a napokban tárgyalta a főváros tanácsa, amely, meghallgatva a közigazdasági és közéletmezési bizottság véleményét, azt javasolja a közgyűlésnek, hogy ebben az ügyben ne intézzenek fölterjesztést a kormányhoz.

Kitüntetett járásbíró.

A hajduszoboszlói kir. járásbírósgot az igazságügyi miniszter a múlt évben tartott vizsgálat alkalmából kitüntető elismerésben részesítette. Ez elismerést, mint a bíróság vezetője, Lengyel Imre járásbíró a következő sorokban tudatta a bírósági személyzettel: 61. eln. sz. 1903. A kir. igazságügyminiszter ur 1903. évi 6161. J. M. IV. számú rendelete így szól: „A hajduszoboszlói kir. járásbírósg a kimutatás évében, vagyis 1902-ben elért mintaszerű rend, a személyzet buzgalmanak dicséretes tanubizonyosságát adja.” A legmagasabb felügyeleti hatóság eme kiválóan szép kitüntetését jóleső örömmel hozom tisztviselőtársaim tudomására. Hajduszoboszló 1903. június hó 24. Lengyel kir. ítélő táblai bíró.”

Táncztanítási jelentés.

Alföldi Károly okleveles táncztanító nyári táncztanítási tanfolyamát július hó 1-én délután 5 órakor megkezdte. Beiratkozni bármely időben lehet lakásán Péterfia u. 2. sz. a.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Zóna reggeli a Frohner éttermében.

Folyton frissen csapolt sör, és Zóna reggeli, gazdag étlap szerint kapható a **Frohner szálloda** csinosan berendezett, Udvar-kert helyiségében.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdekben és könyvkereskedésekben.

IRODALOM.**A „Vasárnapi Ujság”**

június 28-iki száma 42 képpel és a következő tartalommal jelent meg: „Gróf Khuen-Héderváry Károly” (arczképpel). — „Gróf Khuen-Héderváry mint államférfi és mint ember.” Irta Gyurkovics György. — „A hédervári kastély.” (Háry Gyula rajzaival.) — Regénytár: „Az a bizonyos Mikos.” Elbeszélés. Irta Mikszáth Kálmán. — „A Vulkan tulajdonos.” Elbeszélés. Irta Jakab Ödön. (Goró Lajos rajzaival.) — „Vizen és szárazon.” Stockton R. F. elbeszélései. (Képekkel.) — „Erdei hangulat.” Höltemény. Irta Sajó Sándor. — „Karagyorgyevics Sándor herceg gyermekeinek magyar nevelői.” (képekkel a hetvenes évekből való fényképek után). — „Genf és a szerb király.” Genfi levél. Szomorú Dénestől (képekkel). — Péter király bevonulása Belgrádba. Belgrádi levél. (képekkel). — „A kassai muzeum.” (képekkel.) Lengyel Menyhértől. — „Erdőbénye pusztulása” (képekkel az erdőbényei tűzvész pusztításáról). — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona. „Politikai Ujdonságok” kal és „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest. IV., ker. Egyetem u. 4. sz.) Ugyanott megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Találkozás a börtönben.

— Dr. Takács Zoltán édesanyja. —

A szegedi Csillagbörtön egyik magánzárkájában szomorú találkozás volt egy anyának a fiával. Az anya, a fia sorsa fölötti szenvedéseiben megrogyott, összeesett matróna; a fia szintén a végét járja. A jól indult pálya a borzasztó megtévelyedésnél ketté törött és belenyilott a börtönbe, ahonnan a hosszú rabságra ítélt fiatalembernek aligha nyílik már a szabadságra az útja, mert beleplántálódott a börtönök emberölő levegőjének pusztító kórja: a tuberkulózis.

Takács Zoltánt kereste föl a Csillagbörtönbe az édesanyja. Takács Zoltán kívánságára történt ez a találkozás, mely szomorú perczével aligha fog enyhülni szerezni a het évi rabságra ítélt fiúnak és az évekre nem mért szenvedésü anyának. Ezelőtt két héttel, amikor Takács Zoltán idehozták, első kérése az volt, hogy anyját láthassa. Az önmagával leszámolt ember kérését a börtönigazgatóság levélben továbbította Takács Zoltán anyjához, aki megjelent a fia czellájában.

A találkozásnál csak egy börtönőr volt jelen. Az anya és fia szó nélkül, sirva borultak egymás nyakába, amikor aztán urrá lettek az érzéseik fölött, megindult a kölcsönös, kérdezősködés. Takács Zoltán vigasztalta az anyját, de nem hallgatta el, hogy nem sok reménye van már ahoz, hogy valaha kiszabaduljon.

— Nem sokáig fog már miattam szegyenkezni és szenvedni édes anyám. Nagyon botlottam, de borzasztó kálváriára kerültem miatta és úgy érzem, hogy ez a kálvária már végét járja.

Aztán az anyja hogylétéről tudakozódott. Nem igen kellett felelnie a szegény öreg asszonynak, mert minden baja, szerencsétlensége az arczára van írva. Az élet írta oda a legborzasztóbb betűkkel, a szenvedés barázdáival.

Mégis elmondta Takács Zoltán anyja, hogy amióta nem hallott felőle a fia, tökéletesen letörték odahaza, úgy hogy most is mások jósága adta össze az utiköltséget, de visszafelé már egy krajczárja sem maradt. A szomorú találkozás után Takács Zoltán anyja Koczor János h. főkapitányhoz ment, ahol elpanaszolta helyzetét, és azt is, hogy két nap óta alig volt falat a szájában. — A szegény asszony enni valót kért és annyi pénzt, hogy hazautazhasson.

A h. főkapitány közbenjárására kapott is ebédet Takácsné, a hazautazás azonban már csak „tolonez levéllel” történhetik, mert a városnak nincsen arra való alapja, hogy utiköltségeket utalványozhasson.

Lelkész leányából császárné.

A Voss. Ztg.-nak írják Soulból (Korea fővárosa) a következőket:

Nagy meglepetést keltett nemrégiben az a hír, hogy Ji-Hong, Korea császára egy amerikai misszionárius leányát, Brown Emiliát, miután már azelőtt több évvel kegyencznőjévé tette, ez év január havában császárnévá koronáztatta és házasságukból származó fiukat trónörökössé proklamálta. Az új császárnét eddig Lady Emilynek nevezték, vagy „koreaiasan” megrövidítve, egyszerűen Emsynek. Ezentul a hivatalos czime „Om” császárné ő felsége, vagyis „Hajnalpir” császárné.

A megkoronázás híre nemcsak Európában keltett szenzációt, de még a koreai

udvari körök és politikusok is csodálkoztak a különös eseményen, amelyhez hasonlót sehohsem találtak a koreai évkönyvekben. Általános meglepetést keltett tehát, amikor január 21-én Ji-Hony császár kihirdette, hogy uralkodása 40-ik évfordulójának jubileumi ünnepélyén császárnévá koronáztatja kegyencznőjét.

A meghívást a jubileumi ünnepélyre a külföldi hatalmak közül csak Anglia, az Egyesült Államok és Japán fogadták el. A japán kormány képviselőiben a mikadó családjának egyik tagja, Angolország képviselőiben a tokiói nagykövet jelentek meg, az Egyesült államokat Paddock konzul és egy katonai attasé képviselte.

Az ünnepély reggelén Soul főváros összes házeit földiszitették. Az emberek a császár parancsára becsukták házaikat s valamennyien a kapu küszöbén térdeltek hódolatuk jeléül, mikor a diszes ünnepi menet elvonult előttük.

A császári pár diszesen fölkesített, aranytól és drágakövektől ragyogó hordszéken vonult végig a váron. Fejük fölött óriási tarka napernyőt tartottak, mintegy évvel is jelképezve, hogy ezentul közös lesz hatalmuk, megosztják az uralkodás gondjait egymás között. A császári hordszék előtt 5 fölkesített némes papira lépdelt, a középsőnek a hátára volt ráerősítve a császár czimere, egy óriási repülő sárkány.

Brown Emilia atyja buzgó protestáns lelkész volt Ohio államban, ahonnan évekkel ezelőtt hittérítői minőségben Koreába vitorlázott át. Fiatal leányát is, akinek gyönyörű hangja volt, magával vitte s az általa emelt protestáns templomban előnékesnek alkalmazta. Ji-Hong császárnak azonban csakhamar föltűnt a csinos leány s megparancsolta, hogy vigyék a hárembe. A leány persze először visszautasította az ajánlatot, de két évvel később mégis engedett a szerelmes császár kérésének.

A fiatal császárné igen erélyesen fogja a kormány gyeplőit. Elhatározta, hogy Koreát olyan nagyhatalmi (?) állásba fogja juttatni, a melyben az ország régente volt. Hogy aztán sikerülni fog e ez neki, az már más kérdés!

Vadállat az asszonyban.

Borzasztó kegyetlenséggel végre vitt gyilkosság történt tegnapelőtt éjjel a temesmegyei Susanovec községben.

Kasocáriu Katalin 70 éves öreg ember együtt lakott a fiával Kosocáriu Illéssel, a fiatal ember vadházasságban élt Barlin Ikonával, amit az öreg ember mindig ellenzett.

Emiatt a menyecske és az öreg Kosocáriu között állandó volt a civakodás. Az utóbbi időben éhezette is az asszony az öreg embert, aki emiatt kijelentette, hogy elköltözik a fiától és a vagyonát átadja másnak, aki azért tisztességesen eltartja.

Pár nappal ezelőtt arról értesült az asszony a szomszédoktól, hogy az apósa ott akarta hagyni őket. A gonoszlelkű asszony ekkor vakmerő tette halározta el magát. Tegnapelőtt este a fiatal Kosocáriu kiment a mezőre lovakat legeltetni. Az öreg ember szokása szerint kint aludt az udvaron az eresz alatt.

Éjfél tájban Barlen Ikonia felkelt és egy előre elkészített éles baltával odalopódzott az alvó ember ágyához és egy hatalmas csapást mért a fejére. Az öreg ember az első ütés után felébredt, felugrott az ágyból, hogy megragadja a gyilkost, de ekközben az asszony újabb csapásokat mért

rá. minek következtében a sérült ember összesett.

A gyilkos asszony ezzel még nem elégedett meg, hanem egy nagy kést vett elő s azzal keresztülvágta a vonagló ember nyakát, majd pedig levagdalta a lábait is. A megcsönkített hullát aztán zsákba rakta és talicskán kivitte a patakba, ahol köveket kötött a zsákra és bedobta a vízbe.

Reggel a szomszédok átmentek Koszváriukhoz kérdezősködni, hogy miféle láрма volt náluk az éjjel, mire az asszony elmondta, hogy az öreg veszekedett vele. Eközben az eresz alatt lévő ágyon vérfoltokat vettek észre a tudakozódó szomszédok, amit bejelentettek az élőljárásónak, mely nem sokára csendőrökkel jelent meg a házban. A vallásra fogott asszony sehogysem tudta megmagyarázni az ágyon talált vérfoltok keletkezését, amit idő közben el is akart tüntetni.

Végre aztán bevallott annyit, hogy az öreget veszekedés közben agyonütötte. A további nyomozás során megtalálták az összedarabolt holttestet is, amit a vízből kiemelték és a törvényszéki kiküldöttek megérkezéséig a hullaházban helyezték el. A gyilkos asszonyt letartóztatták.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (15.)

Irtá: ifjabb Móríc z Pál.

(Rákóczi levelet ír magyarjaihoz.)

Rákóczi fellelkesült a nép ezen bizalmán. A Rákóczi név varázsát nem koptatta le az idő. A Rákóczi név varázsa gyújtótűz a virágos szép magyar földön! Jaj annak, a ki ezt a szent tüzet nem tiszteli, a ki ezt a szent tüzet akarja kioltani. A nép támad az ellen. Már pedig Rákóczit ki akarta irtani az osztrák; mert minekutána a bécsi kormány javaitól előbb megfosztotta, most idegen bírárság útján felségsértő lázadás miatt is elmarasztalta, sőt fejének vesztésére ítélte a sok selyemruhás arany metáliás hóhér.

Mit habozott volna tehát tovább? A nép imádkozva várta visszatérését, ő maga pedig halálitelettel a nemes fején... Ha már pusztulni kell, legyen ez méltó a Rákóczi névhez. Vére hulljon a magyar földért, a magyar szabadságért és azért a hű népért, mely őt a „nép atyjának“ becsülte... Selyemhaju szép Rákóczi Ferencz így gondolkodott magában.

Zászlókat készítetett. Aranyos fonallal e szent szavakat varatta a magyar szabadság első szép zászlaira: — „Hazáért és szabadságért...“ Azonban meg hagyta, hogy a zászlókat parancsáig ne tűzzék ki, a nemeseket ne pusztítsák, inkább hadicsel-vel rontsák, zavarják a németet. Majd a segítséggel jön ő is; akkor aztán kibontják a Rákóczi zászlót. Egyidejűleg nyílt levelet küldött az országba. Bercsényivel együttesen irták alá. Imádság számba sorozható ez a forró hazaszeretettől lángoló betűs levél, mely így hangzik:

„Mi, fejedelem felsővadászi Rákóczi Ferencz és székesi gróf Bercsényi Miklós, a magyarországot, mint szülőföldjüket őszintén szerető, fegyverviselésre képes minden rendű nemesek — és nem nemeseknek Istentől üdvöt és boldogságot! Nincs magyar, ki az isteni és emberi jogok ellen vétő idegen nemzetnek kegyetlenségét, a közterhek elviselhetlen súlyát, a hazai törvények felforgatását, mindnyájunk megvételését nem tapasztalta volna, — elannyira,

hogy egyebet már senki sem vár mint az ország, régi szabadságaink végromlását, ha csak a mindenható Isten amaz ellenséget csodálatos nehézségek közé nem szorította volna, nyújtván alkalmat a hazája igaz szeretetétől lángoló magyar nemzetnek, hogy ősi szabadságát visszaszerezze. Viradván tehát Isten akarataból oly idő és alkalom reánk, melyek ezen elviselhetetlen teher alól fölmenthetik az országot: minden rendű igaz magyarokat felhívunk, hogy edes hazája, nemzete szabadsága mellett fogjon mindenki fegyvert a nekünk zsarnokilag parancsoló nemzet ellen, egyesülvén hadnagyaink csapataival. Mi is elég segélyhadakkal megindulunk, készek lévén edes hazánkért vérünket és életünket is edes örömet ontani, ha kell. Bizalmunkat vetjük Istenbe, nemzetünknek veleszületett harcias bátorságába és hazája iránti lángoló szeretetében; hiszünk a keresztény királyok segélyében, — melynek alapján fajunk régi szabadságát közös törekvással visszanyerendjük, hogy a szegény pór nép elnyomása megszűnjék végre, parancsoljuk, hogy senki bármily vallásu egyházi személyeket, templomokat, utasokat, kalmárokat ne merjen kirabolni s a szegény népet elnyomni, ha élete kedves előtte, hanem e y szívvel-lellekkel járjanak el a közhaza javára.“

A lángoló kiáltvány, az aranyos Rákóczi zászlók gyújtólag hatottak az elnyomott népre. Tömegesen gyűltek össze a bujdosók, a nép és a közrendű vezetők már tovább nem bírták szenvedélyüket fékezni. A rosszul fegyverzett, szedett-vedett nép a fejedelmi parancs ellenére kitűzte a Rákóczi zászlókat és mivel tapasztalta, hogy a nemesség tartózkodik a mozgalomtól, a nemesi birtokokra támadt és a dicső zászlók alatt pusztítani, rabolni kezdte azokat. Rákóczi keseredetten hallotta ezt a hírt, de nem sokára szomorubbat is hallott.

(Folyt. köv.)

„MARGIT“ gyógyforrás.

Margitforrástelep (Bereg megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szén-savat, ellenben sok szén-savas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitértő hatása a **légutak s tüdőhurutos állapotainál**, különösen ha a köpet nehezen szakad fel; tüdővészeseknél még akkor is, ha vérképésük van, a **Margitviz** megbecsülhetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szén-savánál fogva. Kiváló hatást látni tőle a **gyomor és belek hurutos állapotainál**, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav az oka a rossz emésztésnek. — A **hugysavas sók lerakódását** akadályozván, becses szolgálatokat tesz továbbá a **hólyag hurutos bántalmainál**, a **kő és homokképződés** esetében. miert is a budapesti és bécsi egyetem orvosainak, mint az orvosvilág egyéb előkelőseinek a legszívesebben használják s előnyt adnak a **Margit**-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölé.

== Mint ivóvíz ==

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend. Főraktár:

Édeskuty L. Budapesten,

cs. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben. (1)

Használt vetőgépek

13. 15. 17. 19. 21. sorosak teljesen kijavítva felelősség mellett feltűnő olcsó árban előnyös fizetési feltételekkel kaphatók Piacz u. 26. sz. a. gépraktárban a **nagyfőzsde udvaron.**

Czímzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkálatokat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadhatóatalába kéretnék, „**German Hongrie**“ czímen.

Üzleti könyvek

csoda olcsón kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Megérkeztek

a legjobb minőségű

Cosmanosi francia batistok, indich voilék, douchesse szaténok, és mindennemű jó mosó kartonok, himzett batistok, piqué újdonságok, továbbá **Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonal vásznak,** valamint a világhírű Schroll gyártmányu elsőrendű **chiffonok,** csikós jegyű **havasi vásznak,** **Szepességi Damast asztalneműek törülközők,** ágyszaténokra való **vászon kanavásznak, zephirek, ágy és asztal terítők, csipkefüggönyök, paplanok,** továbbá mindennemű **menyasszonyi kelengyék** pontos összeállítását elvállalom szolid olcsó, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Nádudvary Lajos.

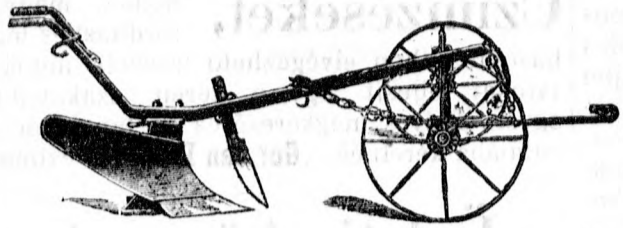
Vágó Andor-féle üzlet, főter a nagy főzsde mellett.

BÄCHER RUDOLF, MELICHÄR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára

kir. szab. vetőgépyára.

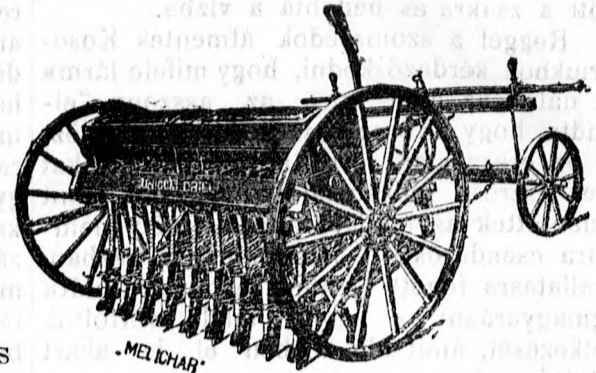
Bizományi gépraktára :

Debreczen,

Piacz-utca 26. szám,

a nagytözsde udvarán.

Ajánlja : Hollingsworth szénagyűjtőit,

elpusztíthatlan páncél kormányu, tégely aczélféjü **EKÉIT**, hirneves**UNICUM-DRILL sorvető gépeit**, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek !

Előzékeny kiszolgálás ! Képviseelő : **RAHMER SÁNDOR.**

Értesítés.

A cs. és kir. 7. hadtest csapatjai számára 1903. évi szeptember hó 1-től 1904. évi augusztus hó 31-ig szükséges széna, alomszalma, ágyszalma, tűzifa és szén és részben zabnak ajánlati tárgyalás útján való biztosítása kiíratik.

Tekintettel az egyuttal a főszolgabírói, a városi (fő) kapitányi, a községi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák és a cs. és kir. katonai állomásparancsnokságokhoz több példányban küldött és ezen kívül felragaszok útján közhírré tett hirdetményekre, továbbá hivatkozással a temesvári, aradi, nagyvárad és szegedi katonai élelmezési raktároknál d. e. 9—11 óráig és d. u. 2—5 óráig betekinthető és ivenként 8 fillérért kapható szállítási feltételek füzetére, e helyen még a következők tételnek ezennel közhírré.

A tárgyalás megtartatik				Az évi szükséglet a cs. és kir. csapatok számára körülbelül								
mely napon	mely állomás és hivatalban	mely állomás számára	mely időtartamra		zabból	szénából	alom-szalmából	ágy-szalmából	szecska-szalmából	kemény tűzifából	kőszénből	
			től	ig								m é t e r m á z s a
1903. évi július hó 14-én d. e. 10 órákor	cs. és kir. élelmezési raktárnál	Temesvárott	1903. szeptember hó 1.	1904. augusztus hó 31.	—	—	—	—	186	5881	24	
					—	—	—	—	—	1406	—	
					153	125	—	77	135	—	507	—
					—	—	—	—	—	—	259	900
					153	125	—	77	132	—	416	—
					—	2529	—	1280	93	—	278	—
					—	(3360)	—	(1109)	(249)	—	(400)	—
1903. évi július hó 16-án d. e. 10 órákor	Aradon	Arad vár és város	1903. szeptember hó 1.	1904. augusztus hó 31.	—	7284	—	4499	681	—	6000	1000
					—	4002	—	2184	81	—	172	—
					154	124	—	77	132	—	480	—
					—	1121	—	352	—	—	—	250
1903. július 14-én d. e. 10 órákor	Nagy-Váradon	Nagyvárad	1903. szeptember hó 1.	1904. augusztus hó 31.	—	10645	—	6275	846	—	3300	
					—	7324	—	4515	477	—	1300	1200

*) Pancsovai állomáson kitüntetett szükséglet azon esetben szükségeltetik, ha a 20-ik sz. hadosztály tüzérezred ezen állomásra helyeztetik át.

Temesvárott, 1903. évi június hóban.

A cs. és kir. hadtest hadbiztossága.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávi szemben.